

УДК 343.98:343.431

*М. М. Фарима**здобувач**наукової лабораторії з проблем протидії злочинності
Національної академії внутрішніх справ*

ТИПОВІ СЛІДЧІ СИТУАЦІЇ ТА ВЕРСІЇ РОЗСЛІДУВАННЯ ТОРГІВЛІ ДІТЬМИ АБО ІНШОЇ НЕЗАКОННОЇ УГОДИ ЩОДО ДИТИНИ

Одним із важливих елементів розслідування будь-якого кримінального правопорушення є типові слідчі ситуації, тому їх дослідженню завжди приділяється пильна увага – як при дослідженні загальнотеоретичних питань криміналістики, так і при формуванні окремих методик розслідування. Адже це складна система взаємозв'язків, яка утворює ту конкретну обстановку, в якій працює слідчий та інші суб'єкти, що беруть участь у кримінальному провадженні.

Уперше визначення слідчої ситуації запропонував О. Н. Колесниченко. «Слідча ситуація – на його думку – це певне становище у розслідуванні злочину, що характеризується наявністю тих чи інших доказів та інформаційного матеріалу й виникаючими у зв'язку з цим конкретними завданнями його збирання і перевірки» [1, с. 214].

Проте не всі дослідники цієї проблеми погодились із цим визначенням. Так, В. Є. Корноухов відносить слідчу ситуацію до однієї із законмірностей, властивих процесу розслідування. «Під слідчою ситуацією, – пише він, слід розуміти об'єктивно повторюване положення у процесі розслідування, обумовлене фактичними даними, яке визначає процес виявлення, збирання доказів. Типові слідчі ситуації визначаються з урахуванням етапів розслідування, що у більшій мірі конкретизує процес виявлення, збирання доказів» [2, с. 93]. В. Г. Колмацький зазначав, що слідча ситуація – це сукупність умов, в яких здійснюється розслідування та визначається його стан на даний момент. Вона є тактичним засобом організації роботи слідчого під час розслідування злочину та акцентує увагу на дослідженні питання аналізу (вивчення змісту обумовлюючих її чинників з метою прийняття тактичного рішення та вибору варіанта методики розслідування, що забезпечує швидке і повне розслідування злочину) та оцінки слідчої ситуації [3, с. 337–346]. В. К. Гавло визначає слідчу ситуацію «як сукупність фактичних даних, які відображають істотні риси подій, якою вона уявляється на тому чи іншому етапі розслідування злочинів» [4, с. 90]. І. Ф. Герасимов слідчу ситуацію визначив «як сукупність матеріальних, інформаційних та інших чинників, що характеризують розслідування» [5, с. 173], а Л. Я. Драпкін слідчу ситуацію розглядає як

«уявну динамічну модель, яка відображає інформаційно-логічне, тактико-психологічне, тактико-управлінське й організаційно-структурне становище, що склалося у кримінальній справі і характеризує сприятливий чи несприятливий характер процесу розслідування» [6, с. 49]. Так, М. П. Яблоков вважає, що «слідча ситуація – це становище, що складається в якийсь момент діяльності слідчого з розслідування злочину, яке характеризує тактичну, стратегічну чи тактико-стратегічну інформаційну своєрідність оцінюваного слідчого моменту» [7, с. 48]. В. П. Корж слідчу ситуацію розглядає як становище, що склалося у певний період розслідування злочину або у певний період проведення слідчої дії [8, с. 20]. В. П. Бахін визначає її як об'єктивну реальність, фактичну обстановку та результат її пізнання, а дані про неї – відображення цієї обстановки, які використовуються для її розуміння та впливають на неї з метою розкриття злочину [9, с. 452].

Правильна оцінка слідчої ситуації на початковому етапі розслідування дозволяє належним чином зорієнтуватися у масиві початкової інформації з метою визначення (коригування) напрямів подальшого провадження. Водночас погляди вчених-криміналістів щодо поняття слідчої ситуації різняться.

Отже, проведений аналіз наукових праць дозволяє зробити висновок про те, що у криміналістичній літературі не існує єдиного погляду на визначення поняття слідчої ситуації. Окремі дослідники визначають слідчу ситуацію як сукупність доказової чи криміналістично значущої інформації на певний момент розслідування, інші – слідчу ситуацію розглядають як криміналістичну характеристику злочину на певний момент і пов'язують її з криміналістичною характеристикою.

Вважаємо, що причинами різних підходів до проблеми слідчих ситуацій є: по-перше, напрямок наукових досліджень учених із проблем слідчої ситуації, по-друге, відхід окремих вчених від сутності й правильного тлумачення поняття «ситуація», по-третє, надається перевага зовнішньому або внутрішньому характеру розслідування.

Отже, слідча ситуація – це складна динамічна система, що змінюється під впливом об'єктивних і суб'єктивних обставин, що характеризуються

певним становищем, яке складається у будь-який момент слідчої діяльності, істотними ознаками кримінального правопорушення, процесуально значущими функціями і найбільш важливими особистісними якостями суб'єкта розслідування і основних його учасників, їх взаємовідносинами, а також станом досудового розслідування у кримінальному провадженні на будь-який момент встановлення обставин, що підлягають доказуванню.

На думку В. П. Бахіна, «для розмежування видів слідчих ситуацій використовуються численні підстави, їхні різносторонні характеристики: за ступенем складності, наявністю конфліктності, специфічності, комплексності, етапності, сприятливості та ін.». Далі автор зазначає, що «підстави для класифікації повинні перш за все відображати можливості вирішення завдань, які стоять перед слідчим» і з урахуванням цього виділяє такі види слідчих ситуацій: а) сприятливі та несприятливі, б) конфліктні та безконфліктні, в) типові та специфічні, г) початкові, проміжні, кінцеві [10, с. 193]. Водночас слід зауважити, що М. П. Яблоков викладає інші підстави класифікації ситуацій. Він пропонує розділяти слідчі ситуації за рівнем їх значення на ситуації слідчих дій та ситуації за видами операцій; за початковим моментом виявлення – на початкові, наступні, заключні; за характером оцінюваного моменту – на етапні, проміжні; за ступенем узагальнення – на типові та конкретні, які у свою чергу, залежно від переваги в них типових чи нетипових ознак, можуть бути типовими й атиповими; за ступенем проблемності – на складні, прості, конфліктні, безконфліктні та тупикові [11, с. 24].

Першочергове значення набуває з'ясування *типових слідчих ситуацій*. Як справедливо зазначає В. К. Гавло, типова ситуація має свій закономірний набір ознак щодо перебігу та стану розслідування. Останні індивідуалізують слідчу ситуацію, роблять її стійкою та фіксованою на конкретному етапі [12, с. 243–244].

У той же час, типові слідчі ситуації, як зазначають О. Є. Климова та М. С. Бушкевич, є центральною категорією в процесі формування ситуаційного підходу до розслідування кримінальних правопорушень і головною частиною класифікації можливих ситуацій [13, с. 139]. Важливим є вивчення тих умов, у яких здійснюється формування типових слідчих ситуацій у кримінальних провадженнях про торгівлю дітьми. Разом з тим поглиблених досліджень у даному напрямі криміналістики не здійснювалось. Більше того, серед вивчених нами праць детального висвітлення зазначених питань не траплялося.

Щодо типових слідчих ситуацій розслідування торгівлі дітьми, однією з характерних їх ознак є складність, що обумовлена тривалим багатоепізодним характером злочинної діяльності, учас-

тю в ній організованих злочинних груп. Відтак виникає необхідність планування та проведення комплексу різних СРД і НСРД, спрямованих на встановлення події кримінального правопорушення та причетних до нього осіб, вилучення та дослідження значного масиву документів.

Найбільш загальними типовими слідчими ситуація торгівлі дітьми є такі:

- ознаки торгівлі дітьми є у наявності і особа, яка вчинила зазначене кримінальне правопорушення, відома;
- ознаки торгівлі дітьми є, але особа, яка вчинила злочин, не відома;
- ознаки торгівлі дітьми та відомості про злочинця є, проте місцезнаходження його не відоме.

Як правило, у першій ситуації, яка характеризується тим, що до початку кримінального провадження відомі особи, що мають причетність до вчинення злочину, а також наявні відомості про підготовку, безпосереднє здійснення торгівлі дітьми або про результати злочинної діяльності, але інші обставини не зовсім відомі, торгівля людьми здійснюється під прикриттям діяльності різних підприємницьких структур. При надходженні із оперативних джерел інформації про такі факти працівники оперативних підрозділів заводять оперативно-розшукову справу. Методичну допомогу під час ОРД за фактами торгівлі дітьми здійснює начальник слідчого підрозділу відповідного територіального органу або слідчий за його дорученням.

Успішне функціонування добре організованого злочинного угруповання, що спеціалізується на торгівлі дітьми, вимагає наявності корумпованих зв'язків, у тому числі в правоохоронних органах (особливо в нижчих ешелонах). Чим міцніше і впливовіша група, тим вона «авторитетніша», тим більше має корумпованих зв'язків, вище їх рівень. Тому, починаючи роботу з розслідування торгівлі дітьми, варто запобігти просочуванню інформації: у оперативній розробці повинні брати участь якомога менше людей; коло осіб, оповіщених про оперативну розробку, у тому числі що беруть участь в оперативних нарадах, має бути зведений до мінімуму; документи, що стосуються обставин торгівлі людьми, по можливості не розмножуються, а при необхідності копіюються особисто виконавцем в строго обмеженій кількості екземплярів; перед співробітниками, що беруть участь в оперативних заходах, ставляться виключно локальні завдання, їх не слід ознайомлювати з ситуацією в цілому і загальною метою тактичної операції тощо.

Важливою умовою ефективної організації розслідування торгівлі дітьми у таких умовах є використання фактору раптовості під час проведення комплексу НСРД, проведення яких логічно завершувати СРД. Особливо це стосується таких, що націлені на затримання злочинців на місці

вчинення злочину (наприклад, контроль за вчиненням злочину (ст. 271 КПК України). Спільна діяльність органів досудового розслідування повинна бути спрямована на виявлення та процесуальне закріплення доказів.

Друга типова слідча ситуація створюється при зверненні батьків (опікунів) або його близьких до правоохоронних органів із заявою про вчинення злочину. Як правило, особу, яка умовила до поїздки за кордон, потерпілий знає лише по імені, яке, у більшості випадків, є вигаданим. Така ситуація є менш сприятливою для розслідування у порівнянні з першою, оскільки характеризується високим ступенем інформаційної невизначеності. Дані, що характеризують особу злочинця, на момент звернення відсутні, коло джерел, які можливо використовувати для його розшуку, обмежено. В умовах слідчої ситуації, що розглядається, кримінальне провадження починається після внесення відомостей до ЄРДР. Першочерговим завданням на цьому етапі є виявлення особи злочинця, його розшук, затримання і викриття у вчиненні кримінального правопорушення. У цьому зв'язку в умовах інформаційної невизначеності підвищується значущість знання змісту основних елементів криміналістичної характеристики злочину, з метою визначення напрямку пошуку важливої криміналістичної інформації (як орієнтуючої так і доказової), що має значення для розслідування. Практична діяльність слідчого повинна бути спрямована на виявлення і систематизацію отриманої інформації, що може характеризувати особу злочинця та злочинний характер події.

Найбільш сприятливий для розслідування характер має слідча ситуація, коли особа, яка вчинила кримінальне правопорушення відома, але злочинець переховується. У таких випадках основну увагу при розслідуванні варто зосередити на виявленні, збиранні, фіксації криміналістично значущої орієнтовної та доказової інформації про особу, яка вчинила злочин, і про подію злочину. У першу чергу слід приділити увагу оцінці наявної інформації та вирішити питання про можливість організації розшуку «по гарячих слідах». Великого значення набуває вжиття заходів щодо виявлення зв'язків розшукуваної особи, визначення найбільш вірогідного місця її знаходження.

На підставі вищевикладеного та на основі вивчення матеріалів кримінальних проваджень виокремлені спеціальні типові слідчі ситуації розслідування торгівлі дітьми або іншої незаконної угоди щодо дитини:

1) досудове розслідування розпочато після безпосереднього виявлення слідчим, прокурором (оперативним підрозділом) обставин, що свідчать про вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 149 КК України (39 %):

а) ознаки торгівлі дітьми встановлено внаслідок затримання особи, підозрюваної у вчиненні кримінального правопорушення, під час або відразу після вчинення злочинних дій.

Основні тактичні завдання: належна фіксація ходу і результатів затримання підозрюваної особи та заходів, що передували йому; належна фіксація показань затриманої особи; пошук, виявлення та вилучення речових доказів вчинення кримінального правопорушення; виявлення та вилучення коштів, отриманих в результаті вчинення кримінального правопорушення, вжиття заходів щодо забезпечення цивільного позову та конфіскації майна; встановлення усіх обставин вчинення кримінального правопорушення, його очевидців та співучасників.

Поставлені завдання вирішуються шляхом проведення таких процесуальних дій: організація та проведення контрольованої купівлі-продажу дитини, де в ролі покупця були або оперативні працівники, або громадяни, які добровільно погодилися на допомогу правоохоронним органам (дитина може бути необізнана про факт та характер здійснюваних заходів); затримання та особистий обшук особи (-іб); огляд місця події; допит підозрюваного (-их); проведення обшуків за місцем роботи (проживання, інших місцях) підозрюваного (-их); перевірка підозрюваного (-их) за криміналістичними обліками; допит свідків та потерпілих-дітей; проведення пред'явлення підозрюваної (-их) особи (-іб) для впізнання; отримання дозволу та проведення тимчасового доступу до речей і документів (роздруківок розмов у операторів мобільного зв'язку); проведення одночасних допитів [17, с. 29];

б) ознаки торгівлі дітьми встановлені під час розслідування інших кримінальних правопорушень, пов'язаних з експлуатацією людей.

Основні тактичні завдання: встановлення потерпілої дитини, обставин вчинення кримінального правопорушення, особи злочинця (ів) та їх ролі, можливих свідків події; виявлення та збереження документів й інших речових доказів; забезпечення безпеки дитини; встановлення наслідків вчинення кримінального правопорушення й забезпечення відшкодування заподіяної кримінальним правопорушенням шкоди та можливої конфіскації майна.

Поставлені завдання вирішуються шляхом проведення таких процесуальних дій: допит дитини-потерпілої та свідків; призначення судових експертів (судово-медичної, судово-психіатричної тощо); тимчасовий доступ до речей і документів, що свідчать про обставини вчинення кримінального правопорушення; затримання і допит підозрюваних осіб; обшук за місцем роботи (проживання) затриманих осіб задля виявлення слідів кримінального правопорушення; перевірка підозрюваного

(-их) за криміналістичними обліками; зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж; допит підозрюваної особи (-іб);

2) досудове розслідування розпочате у зв'язку із заявою батьків, їх законних представників чи інших громадян (родичів) (61 %):

а) звернення відбулося через значний проміжок часу після того як експлуатація вже відбулася і дитині-потерпілій власними силами чи з допомогою інших осіб (без втручання правоохоронних органів) вдалося визволитися.

Основні тактичні завдання: фіксація усієї інформації, наданої потерпілою особою чи її родичами; фіксація слідів і наслідків; встановлення усіх учасників та їх затримання.

Поставлені завдання вирішуються шляхом проведення таких процесуальних дій: допит потерпілих осіб та свідків; скерування запиту задля перевірки інформації про перетин потерпілою особою державного кордону України; проведення освідування із наступним призначенням судових експертиз (судово-медичної, судово-психіатричної тощо); тимчасовий доступ до речей і документів; затримання і допит підозрюваних осіб; обшук за місцем роботи (проживання) затриманих осіб для виявлення слідів злочину; перевірка підозрюваного (-их) за криміналістичними обліками; зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж; пред'явлення підозрюваної особи (-іб) потерпілій особі для впізнання [17, с. 31];

б) звернення до правоохоронного органу близьких осіб (або громадян) про зникнення дитини за умов, що свідчать про торгівлю людьми, або повідомлення громадянами про підозрілі факти, які можуть свідчити про такі злочинні дії.

Основні тактичні завдання: встановлення місцепозначення потерпілої особи; вжиття заходів з її (їх) визволення та забезпечення безпеки; встановлення особи злочинця; збір доказової бази, що підтверджує факт вчинення кримінального правопорушення.

Поставлені завдання вирішуються шляхом проведення таких процесуальних дій: допиту свідків (батьків, близьких, знайомих потерпілої особи); скерування запиту для перевірки інформації про перетин дитиною державного кордону України; у разі виявлення особи продавця – затримання і проведення його допиту; обшук за місцем проживання (роботи, іншому місці) підозрюваної особи; перевірка підозрюваного за криміналістичними обліками; зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж; звернення з клопотанням про надання міжнародно-правової допомоги у кримінальному провадженні (у разі встановлення країни, де можливо зараз перебуває потерпіла особа).

Важливим компонентом організаційної діяльності слідчого з розслідування кримінального правопорушення є планування, логічною основою

якого стають версії, що висуваються, виходячи із наявної інформації. Версії, являючись обґрунтованими припущеннями щодо певних обставин події, по яких достовірні знання відсутні, перевіряються у плановому порядку.

У науковій літературі немає єдності поглядів на сутність криміналістичної версії. Н. С. Туренко розглядає її як уявну реконструкцію, модель злочинної діяльності, а також логічний прийом, що пояснює причини появи фактів [14, с. 11]; Л. Л. Каневський – як функціональну динамічну модель, що будується на будь-якому етапі досудового розслідування щодо кожної незрозумілої чи сумнівної обставини [15, с. 26]; А. М. Ларин – як поєднання достовірних, але недостатніх відомостей з тимчасовими експериментальними припущеннями, які пояснюють аналізоване злочинне діяння в цілому чи його окремі обставини, сторони, аспекти [16, с. 100]. Вона є типовим логічним засобом максимально широкого узагальнення отриманих відомостей і фактів, що пов'язує їх єдиним поясненням, дає їм попередню кримінально-правову й доказову оцінку та спрямована на повне розкриття злочину, викриття винних і встановлення об'єктивної істини в справі.

Типові слідчі версії, що висуваються під час розслідування торгівлі дітьми, стосуються двох основних напрямів:

1) стосовно події, що відбулася: має місце беззаперечний факт торгівлі дітьми; виявлено лише один з епізодів злочинної діяльності, що пов'язана з торгівлею дітьми; має місце торгівля дітьми, пов'язана зі вчиненням іншого кримінального правопорушення; має місце вчинення іншого кримінального правопорушення; факт торгівлі дітьми відсутній;

2) стосовно особи злочинця (яка на момент виявлення кримінального правопорушення відома чи невідома): кримінальне правопорушення учинено окремим громадянином чи злочинним утворенням; кримінальне правопорушення учинено раніше несудимою чи судимою особою; кримінальне правопорушення учинено громадянином України, особою без громадянства чи іноземцем.

Важливе значення для практичної діяльності органів досудового розслідування має висунення та перевірка окремих (приватних) слідчих версій. Вони можуть стосуватися: способу вчинення кримінального правопорушення; місця вчинення кримінального правопорушення; віку злочинця та потерпілої особи; складу учасників злочинного утворення, їх функцій та оплати.

Окремі версії щодо способу торгівлі людьми: використовувалися ненасильницькі способи (обман, навіювання чи підкуп); використовувалися насильницькі способи (шантаж, психічний тиск, погроза чи застосування фізичного насильства); використовувалися і насильницькі, і ненасильницькі способи [17, с. 34].

Таким чином, серед типових загальних версій у кримінальних провадженнях за фактами торгівлі людьми можна назвати такі:

- а) факт торгівлі дітьми має місце;
- б) має місце торгівля дітьми, яка пов'язана зі вчиненням інших злочинів (ст. 149, ст. 331, 358 КК України та ін.);
- в) вчинений злочин не за ст. 149 КК України, а інший злочин (ст. 302, 303 КК України та ін.);
- г) факт вчинення торгівлі дітьми відсутній, особа, яка звернулася до правоохоронних органів із заявою про вчинення злочину, зробила це з метою уникнути відповідальності за заняття проституцією (згідно КК іноземних держав) або за незаконне перетинання державного кордону, чи отримання допомоги від недержавних суспільних організацій.

Література

1. Колесниченко А. Н. Научные и правовые основы расследования отдельных видов преступлений: дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.09 «Уголовный процесс и криминалистика; судебная экспертиза». Харьков : Б.и., 1967. 666 с.
2. Корноухов В. Е.: Криминалистическая характеристика преступлений. *Криминалистическая характеристика преступлений*. Сб. науч. тр. М., 1994. 184 с.
3. Криминалистика : учебник / под ред. Ю. Г. Корухова, В. Г. Коломацкого. Москва, 1984. 448 с.
4. Гавло В. К. О следственной ситуации и методике расследования хищений, совершаемых с участием должностных лиц. *Вопросы криминалистической методологии, тактики и методики расследования*: материалы Минской науч. конф. (Минск, 27 сентября, 1973 г.). Минск, 1973. С. 90–93.
5. Герасимов И. Ф. Некоторые проблемы раскрытия преступлений. Свердловск: Сред. Уральск. кн. изд-во, 1975. 184 с.
6. Драпкин Л. Я. Понятие и классификация следственных ситуаций. *Криминалистика : учеб. для вузов / И. Ф. Герасимов, Л. Я. Драпкин, Е. П. Ищенко и др.; под ред. И. Ф. Герасимова, Л. Я. Драпкина. 2-е изд., перераб. и доп.* Москва : Высш. шк., 2000. 672 с.
7. Криминалистика: учебник / отв. ред. Н. П. Яблоков. 2-е изд., перераб. и доп. Москва : Юрист, 1999. 718 с.
8. Корж В. П. Проблемы расследования и предупреждения хищений в промышленном строительстве: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Москва : Всесоюз. ин-т по изучению причин и разработке мер предупреждения преступности, 1985. 26 с.
9. Бахин В. П. Криминалистическая методика: лекция. Киев, 1999. 24 с.
10. Бахин В. П. Криминалистика. Проблемы и мнения (1962 – 2002). Киев, 2002. 268 с.
11. Яблоков Н. П. Криминалистика. Москва : Издат. группа НОРМА–ИНФРА, 2000. 384 с.
12. Гавло В. К. Теоретические проблемы и практика применения методики расследования отдельных видов преступлений. Томск, 1985. С. 243–244.
13. Климова Е. И., Бушкевич Н. С. Ситуационный поход в расследовании хулиганства, совершенного группой лиц. *Вестник Академии МВД Республики Беларусь*. 2008. № 1(15). С. 139–145.
14. Туренко Н. С. Современные подходы в формировании и проверке следственных версий : автореф.

дисс. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 «Уголовный процесс; криминалистика и судебная экспертиза; оперативно-розыскная деятельность». Н. Новгород, 2006. 22 с.

15. Каплан Л. С. Взаимодействие следователя с органами дознания / под общ. ред. В. Е. Севрюгина. Тюмень : Изд-во Тюмен. ун-та, 1999. 88 с.

16. Ларин А. М. От следственной версии к истине. Москва : Юрид. лит., 1976. 200 с.

17. Виявлення та розслідування злочинів, пов'язаних з торгівлею людьми : метод. рек. для практ. працівників / Л. В. Черечукіна, М. О. Яковенко ; Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е. О. Дідоренка. Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2013. 135 с.

Анотація

Фариша М. М. Типові слідчі ситуації та версії розслідування торгівлі дітьми або іншої незаконної угоди щодо дитини. – Стаття.

У статті встановлено, що формування типових слідчих ситуацій та алгоритмів їх вирішення має фундаментальне значення для побудови методики розслідування торгівлі дітьми або іншої незаконної угоди щодо дитини. Залежно від наявної інформації з-поміж типових слідчих ситуацій початкового етапу розслідування виокремлені такі: досудове розслідування розпочато після безпосереднього виявлення слідчим, прокурором (оперативним підрозділом) обставин, що свідчать про вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 149 КК України; досудове розслідування розпочате у зв'язку із заявою батьків, їх законних представників чи інших громадян (родичів). Залежно від повноти інформації для криміналістичної характеристики злочину може бути визначено такі типові слідчі ситуації: які характеризують обставинку вчинення злочину, залежать від місця та часу вчинення злочину, його слідової картини; 2) що виникають як результат отриманої інформації від дитини; які виникають залежно від позиції підозрюваного під час досудового розслідування.

Ключові слова: діти, торгівля дітьми, незаконна угода щодо дитини, розслідування, початковий етап розслідування, типові слідчі ситуації, версії, слідча (розшукова) дія, негласна слідча (розшукова) дія.

Аннотація

Фариша Н. Н. Типичные следственные ситуации и версии расследования торговли детьми или другой незаконной сделки в отношении ребенка. – Статья.

В статье установлено, что формирование типичных следственных ситуаций и алгоритмов их решения имеет фундаментальное значение для построения методики расследования торговли детьми или другой незаконной сделки в отношении ребенка. В зависимости от имеющейся информации среди типичных следственных ситуаций первоначального этапа расследования выделены следующие: досудебное расследование начато после непосредственного выявления следователем, прокурором (оперативным подразделением) обстоятельств, свидетельствующих о совершении уголовного преступления, предусмотренного ст. 149 УК Украины; досудебное расследование начато в связи с заявлением родителей, их законных представителей или иных граждан (родственников). В зависимости от полноты информации для криминалистической характеристики преступления может быть определены такие типичные следственные ситуации: характеризующие обстановку совершения преступления, зависят от места и времени совершения преступления, его следовой картины; 2) возникающие как результат

полученной информации от ребенка; которые возникают в зависимости от позиции подозреваемого во время досудебного расследования.

Ключевые слова: дети, торговля детьми, незаконное соглашение относительно ребенка, расследование, начальный этап расследования, типичные следственные ситуации, версии, следственное (сыскное) действие, негласная следственное (сыскное) действие.

Summary

Faryma M. M. Typical investigative situations and versions of investigations into child trafficking or other illegal child transactions. – Article.

The article establishes that the formation of typical investigative situations and algorithms for their solution is fundamental for the construction of methods for investigating child trafficking or other illegal agreement on a child. Depending on the available information, the following are distinguished from the typical investiga-

tive situations of the initial stage of the investigation: the pre-trial investigation was launched after the investigator, prosecutor (operational unit) directly identified the circumstances indicating the commission of a criminal offense under Art. 149 of the Criminal Code of Ukraine; pre-trial investigation was initiated in connection with the application of parents, their legal representatives or other citizens (relatives). Depending on the completeness of the information for the forensic characterization of the crime, the following typical investigative situations can be identified: which characterize the situation of the crime, depend on the place and time of the crime, its trace picture; 2) arising as a result of information received from the child; which arise depending on the position of the suspect during the pre-trial investigation.

Key words: children, child trafficking, illegal agreement on a child, investigation, initial stage of investigation, typical investigative situations, versions, investigative (investigative) action, covert investigative (investigative) action.